Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Viite: E 57/2025 vp

Keskuskauppakamarin lausunto EU:n startup- ja scaleup -strategiaa koskevasta valtioneuvoston selvityksestä

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Keskuskauppakamarin kirjallista lausuntoa valtioneuvoston E-selvityksestä, joka koskee komission tiedonantoa EU:n startup- ja scaleup-strategiasta (E 57/2025 vp). Lausuntonaan Keskuskauppakamari esittää kunnioittavasti seuraavan.

Yleistä

EU:n startup- ja scaleup-strategian tavoitteena on tehdä Euroopasta maailman paras paikka perustaa ja kasvattaa globaaleja teknologiavetoisia yrityksiä. Strategialla EU asettaa startup- ja scaleup -yritykset kilpailukykypolitiikan ytimeen kasvun vauhdittamiseksi. Strategia rakentuu komission aiemmille toimille liiketoimintaympäristön parantamiseksi ja keskittyy erityisesti Euroopan sisämarkkinoiden kehittämiseen. Komission tiedonannon lainsäädännölliset, poliittiset ja taloudelliset tukitoimet on jäsennelty seuraaviin osakokonaisuuksiin: Innovaatiomyönteinen sääntely, parempi rahoitus, nopea markkinoille pääsy ja laajentuminen, parhaan osaamisen tukeminen sekä pääsy infrastruktuuriin, verkostoihin ja palveluihin.

Keskuskauppakamari pitää EU:n startup- ja scaleup -strategiaa tärkeänä ja kannatettavana hankkeena. Keskuskauppakamari yhtyy E-selvityksessä esitettyyn Suomen kantaan jäljempänä esitetyin huomautuksin.

Innovaatiomyönteinen sääntely

Keskuskauppakamari kiinnittää huomiota siihen, että EU:n startup- ja scaleup -strategian tavoitteet eivät voi toteutua ilman kilpailukykyistä ja houkuttelevaa liiketoimintaympäristöä. Strategian tavoitteet ovat siksi kiinteästi yhteydessä EU:n kilpailukykykompassin sekä sisämarkkinastrategian yleisiin tavoitteisiin. Startup- ja scaleup -yritysten kannalta on myös erityisen tärkeää, että EU-sääntelyä yksinkertaistetaan ja sen selkeyttä parannetaan.

Keskuskauppakamari kannattaa strategiassa ehdottua innovaatiosäädöstä, jolla edistettäisiin sääntelyn testiympäristöjä (sand boxes).

Strategiassa on nostettu esiin myös ns. 28. regiimi startup- ja scaleup-yritysten rajat ylittävän toiminnan helpottamiseksi. Keskuskauppakamari toteaa, että EU:n toimivaltaan liittyvien rajoitteiden takia 28. regiimistä tuskin tulee aidosti kansallisille sääntelyregiimeille täysin rinnakkaista regiimiä. Uusi 28. regiimi saattaa siksi lisätä lainsäädännön monimutkaisuutta, päällekkäisyyttä nykyisen lainsäädännön kanssa sekä muun kansallisen lainsäädännön soveltumiseen liittyviä epäselvyyksiä, mikä on omiaan vähentämään kannustimia hyödyntää 28. regiimiä. Keskuskauppakamari pitää siksi tärkeänä, että olemassa olevan lainsäädäntökehyksen parannuksia sekä yritysten hallinnollisen taakan keventämistä jatketaan.

Startup- ja scaleup-yritysten rahoituksesta

Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että startup- ja scaleup -yritysten oman pääoman ehtoisen rahoituksen saatavuutta parannetaan. Strategialla on tältä osin kiinteä yhteys EU:n säästämis- ja sijoitusunionin tavoitteisiin, mukaan lukien tavoite kehittää EU:n pääomasijoitusmarkkinoita.

Keskuskauppakamari kiinnittää huomiota siihen, että monet startupit eivät pysty hyödyntämään aineetonta omaisuuttaan (IP) rahoituksen vakuutena. Komissio ehdottaa strategiassa IP-oikeuksien arvonmäärityskehystä IP-pohjaista rahoitusta varten. Arvonmäärityskehys laadittaisiin yhteistyössä Euroopan unionin teollisoikeusvirasto EUIPO:n kanssa. Tämä on kannatettavaa, sillä esimerkiksi Italiassa on elokuvateollisuus voinut saada rahoitusta pankeilta, jolloin vakuutena on innovatiivisesti käytetty elokuva- ja televisio-ohjelmista koostuvia portfolioita.

Nopea markkinoille pääsy

Keskuskauppakamari toteaa, että toimiva aineettomien oikeuksien suoja (immateriaalioikeudet, IPR) on olennaisen tärkeä innovaatioiden skaalaamisessa ja kaupallistamisessa. Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että kaikki jäsenvaltiot liittyisivät Euroopan yhtenäispatenttijärjestelmään, johon on tällä hetkellä liittynyt 18 jäsenvaltiota. Yhtenäispatenttijärjestelmä aloitti kaksi vuotta sitten ja sen toiminta on lähtenyt liikkeelle hyvin ja tehokkaasti.

Vaikka yhtenäispatenttijärjestelmä parantaa sisämarkkinoiden toimintaa ja parhaimmillaan voi tulevaisuudessa alentaa patentoimisen kustannuksia, mahdollisuus suojata aineetonta omaisuutta kansallisella tasolla on jatkossakin tärkeää. Suomalaisten startup- ja scaleup-yritysten näkökulmasta on tärkeää, että Suomessa on jatkossakin hyvin toimiva paikallinen virasto (PRH), josta yritykset voivat saada läheltä ja helposti matalalla kynnyksellä neuvontaa ja apua. Toimivan kansallisen IP-järjestelmän kannalta PRH:n rooli on keskeinen, sillä se syöttää jatkuvasti IP-osaajia ja asiantuntijoita suomalaiseen yrityskenttään. Keskuskauppakamari esittää selvitettäväksi mahdollisuutta jakaa EU-

patenttien rekisteröimiseen liittyvää työtä jäsenvaltioiden virastojen kesken, sillä tämä voisi osaltaan turvata myös PRH:n asiantuntemuksen ylläpitoa.

Startup- ja scaleup-yrityksillä on mahdollisuus saada taloudellista tukea aineettoman omaisuutensa suojaamiseen ja sen hallinnan kehittämiseen EU:n Ideas Powered for Business SME Fund -avustusohjelmasta. Tuen myöntää EUIPO. SME Fund-avustusohjelma on tärkeä vaikkakin suhteellisen pieni, sillä sen jakamat varat ovat loppuneet jatkuvasti kesken vuotta. Hakijoista suomalaisia pk-yrityksiä on ollut kuluvana vuonna 389.

Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan SME Fundin sääntöjen hakijayrityksille aiheuttamaa hallinnollisen taakkaa ja raportointivelvoitteita tulisi keventää. Korkeaan hallinnolliseen taakkaan viittaa Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan se, että vaikka IP-scan -palvelua on hakenut 188 yritystä, korvauksia on hakenut vasta 48 yritystä. Rahaa tavaramerkkien ja mallien rekisteröintiin on rahastosta hakenut 284 yritystä (joista korvauksia on hakenut 228 yritystä) ja patenttien rekisteröintiin 24 yritystä (korvausta hakenut 21 yritystä).

KESKUSKAUPPAKAMARI

Ville Kajala
Johtava asiantuntija